

Anonimizuota versija

Vertimas

C-577/21–1

Byla C-577/21

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2021 m. rugsėjo 20 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Sofiyski gradski sad (Bulgarija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. rugpjūčio 11 d.

Ieškovės:

LM

NO

Atsakovė:

HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung AG

NUTARTIS <...>

Sofiyski gradski sad (Sofijos miesto teismas) <...>

<...>

<...> [teismo sudėtis ir procesas pagal nacionalinę teisę] priimdamas sprendimą atsižvelgė į šias aplinkybes:

- 1 <...> nutartimi <...> teismas užbaigė pasirengimo nagrinėti bylą veiksmus, pradėjo žodinę proceso dalį ir paskelbė, kad byloje gali būti priimtas sprendimas. Ruošdamasis priimti sprendimą teismas priėjo prie išvados, jog gali būti, kad Vokietijos teisės aktai, taikytini dėl pareigos sumokėti kompensaciją už vaiko dėl vieno iš tėvų žūties per eismo įvykį patirtą neturtinę žalą, pažeidžia Sąjungos

teisę. Tiksliau sakant, kalbama apie Vokietijos teisėje įtvirtintą reikalavimą, pagal kurį tam, kad vaikas įgytų teisę į šią kompensaciją, jo dėl vieno iš tėvų žūties patirtas skausmas ir kančia turi būti sukėlę pataloginę žalą jo sveikatai.

2 <...> [informacija apie procesą pagal nacionalinę teisę] Todėl teismas

NUTARIA:

3 **PANAIKINTI** savo nutartį, kuria užbaigė pasirengimo nagrinėti bylą veiksmus, pradėjo žodinę proceso dalį ir paskelbė, kad byloje gali būti priimtas sprendimas.

4 **PATEIKTI** Europos Sąjungos Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą <...> [nurodymai teismo administracijai].

5 **SUSTABDYTI** bylos nagrinėjimą <...>, kol Teisingumo Teismas priims sprendimą dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą.

6 <...> [informacija apie procesą pagal nacionalinę teisę]

7 <...>

I. FAKTINĖS APLINKYBĖS

1. BYLOS ŠALIŲ NURODYTI FAKTAI IR TEISMUI PATEIKTI PRAŠYMAI

1.1. Ieškovių argumentai

8 <...> ieškinyje LM ir NO, atstovaujamos įstatyminio atstovo – savo tėvo CD, pareiškė, kad jos yra AB, žuvusios per eismo įvykį 2014 m. liepos 27 d., dukros. Įvykį sukėlė CD Emsdetene (Vokietija).

9 Ieškovės tvirtina, kad dėl motinos žūties patyrė psichinę traumą. Jos išraiška yra nemiga ir košmarai, nuotaikos svyravimai – dirglumas, nerimas, intravertiškumas, socialinė izoliacija ir užsisklendimas, susidomėjimo anksčiau mėgtomis pramogomis netekimas, lengviau patiriamas išgastis.

10 CD bendrovėje *HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung AG* (toliau – HUK), kuri yra atsakovė, buvo apsidraudęs civilinės atsakomybės draudimu. HUK ieškovėms dėl motinos žūties sumokėjo po 5 000,00 EUR, tačiau jos tokią kompensaciją laiko nepakankama. Ieškovės tvirtina, kad kiekvienai iš jų turi būti sumokėta dar 300 0000 levų (BGN) dydžio kompensacija, kurios HUK nesumokėjo. Todėl ieškovės prašo joms iš HUK priteisti šią kompensaciją <...> [remiamasi ieškiniu ir kitais ieškovių pateiktais procesiniais dokumentais].

1.2. Atsakovės argumentai

- 11 Atsakovė HUK pateikė atsiliepiamą į ieškinį, kuriuo ji su ieškiniu nesutinka. Atsakovė pateikė šiuos argumentus:
- a) Taikytina Vokietijos teisė. Pagal ją 2014 m. liepos 27 d. nebuvo numatyta kompensacijos už trečiųjų asmenų patirtą neturtinę žalą, išskyrus atvejus, kai ši žala pasireiškia trauminiu sveikatos sutrikdymu. Nuo 2017 m. liepos 22 d. Vokietijos teisėje jau numatyta pareiga sumokėti kompensaciją už trečiųjų asmenų patirtą neturtinę žalą, jeigu jų ryšys su nukentėjusiu asmeniu buvo ypač artimas.
- b) AB prisidėjo prie savo žūties, nes:
- važiavo motorinėje transporto priemonėje, vairuojamoje neblaivaus vairuotojo;
 - nebuvo prisisegusi saugos diržu.
- c) Reikalaujama kompensacija per didelė. Todėl HUK prašo atmesti ieškinį <...>.

2. FAKTAI, KURIUOS KONSTATAVO TEISMAS, IŠNAGRINĖJĘS BYLOS ŠALIŲ NURODYTUS FAKTUS IR BYLOJE SURINKTUS ĮRODYMUS

- 12 AB gimė 1987 m. rugsėjo 28 d. <...>. 2006 m. gegužės 12 d. gimė jos vyresnioji dukra NO, 2010 m. liepos 27 d. – jaunesnioji dukra LM. Dukrų tėvas yra CD <...>. Jos buvo normalūs vaikai, tėvai jomis rūpinosi <...>.
- 13 2013 m. CD ir AB dėl darbo persikėlė į Vokietiją. 2014 m. liepos 26 d. vakare CD ir AB šventė AB pusbrolio sūnaus gimtadienį. CD gėrė alų, AB tai matė <...>.
- 14 Po vidurnakčio CD ir AB išvyko namo, apie 3.00 val. CD lengvuju automobiliu „Opel“ važiavo *Neubrückenstraße* gatve Emsdeteno mieste, Miunsterio administracinėje apskrityje, Vokietijoje. Kartu su juo važiavo AB, ji sėdėjo keleivio vietoje ir nebuvo prisisegusi saugos diržu.
- 15 Lengvasis automobilis „Opel“ važiavo maždaug 113 km/h greičiu. Jis kirto geležinkelio pervažą ir atsitrenkė į kitą netoliese stovėjusią transporto priemonę. Po susidūrimo „Opel“ vertėsi ir atsitrenkė į atitvaro stulpą. Po atsitrenkimo automobilis liko gulėti aukštytyn ratais.
- 16 AB per šį įvykį žuvo. Jei AB būtų buvusi prisisegusi saugos diržu, ji nebūtų patyrusi mirtinų sužalojimų. Iškart po įvykio alkoholio koncentracija CD kraujyje buvo 1,17 ‰ <...>. Konstatuota, kad CD tuo metu buvo apsidraudęs privalomuoju civilinės atsakomybės draudimu bendrovėje HUK <...>.
- 17 Apie motinos žūtį NO ir LM sužinojo būdamas Bulgarijoje <...>. Jos abi liūdėjo ir kentėjo dėl netekties, verkė ir gedėjo motinos. Pajusdavo įtampą paminėjus

motinos žūtį, jautė emocinę tuštumą, troško apkabinti [motiną]. Patologinės žalos jų sveikatai motinos žūtis nesukėlė <...>.

- 18 2017 m. liepos 27 d. HUK kiekvienai [iš ieškovių], LM ir NO, <...> sumokėjo 5 000 EUR kompensaciją. Ji nebuvo susijusi su neturtine žala <...>.

III. TAIKYTINA NACIONALINĖ TEISĖ

- 19 <...> nutartyje *Sofiyski gradski sad* konstatavo, kad pagal Reglamento „Roma I“ 7 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą ir Reglamento „Roma II“ 4 straipsnio 1 dalį byloje taikytina Vokietijos teisė.
- 20 Byloje reikšmingos taikytinos Vokietijos teisės nuostatos yra šios:
- prieš 2017 m. liepos 22 d. dalinį pakeitimą *Gesetz zur Einführung eines Anspruchs auf Hinterbliebenengeld* (Teisės į maitintojo netekimo išmoką nustatymo įstatymas) galiojusios redakcijos *Bürgerliches Gesetzbuch* (Civilinis kodeksas, toliau – BGB) 844 straipsnis;
 - BGB 823 ir 253 straipsniai;
 - *Gesetz über den Versicherungsvertrag* (Draudimo sutarties įstatymas) 115 straipsnis;
 - Vokietijos Federacinės Respublikos *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, toliau – BGH) 2015 m. gegužės 10 d. sprendimas BGH VI ZR 8/14 ir 2001 m. sausio 16 d. Sprendimas BGH VI ZR 381/99 <...>.

IV. SAJUNGOS TEISĖS NUOSTATOS, KURIŲ IŠAIŠKINIMAS YRA PRAŠYMO PRIIMTI PREJUDICINĮ SPRENDIMĄ DALYKAS

- 21 <...>
- 1983 m. gruodžio 30 d. Antrosios Tarybos direktyvos 84/5/EEB dėl valstybių narių teisės aktų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo (toliau – Antroji motorinių transporto priemonių direktyva) 1 straipsnio 1 dalis

V. MOTYVAI, KURIAIS REMDAMASIS TEISMAS MANO, KAD PREJUDICINIS SPRENDIMAS YRA REIKŠMINGAS PRIIMANT SPRENDIMĄ BYLOJE

- 22 Pagal suformuotą BGH jurisprudenciją kompensacija už skausmą ir kančią dėl vieno iš tėvų žūties mokėtina tik tuomet, kai šis skausmas ir ši kančia sukėlė patologinę žalą sveikatai, t. y. ligą (2015 m. gegužės 10 d. BGH sprendimas BGH VI ZR 8/14 ir 2001 m. sausio 16 d. BGH sprendimas BGH VI ZR 381/99).

Jei *Sofiyski gradski sad* taikytų šį BGH pateiktą aiškinimą, šiuo atveju ieškovių ieškinys turėtų būti atmestas, nes skausmas ir kančia, kurių jos patyrė dėl motinos žūties, nesukėlė patloginės žalos jų sveikatai.

- 23 Sąvoka „žala asmeniui“, kaip ji suprantama pagal Antrosios motorinių transporto priemonių direktyvos 1 straipsnio 1 dalį ir 1990 m. gegužės 14 d. Trečiosios Tarybos direktyvos 90/232/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo (Trečioji motorinių transporto priemonių direktyva) 1 straipsnio pirmą pastraipą, taip pat apima dvasinius negalavimus ir kančias (2013 m. spalio 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Drozdovs*, C-277/12, EU:C:2013:685, 38 punktas). Be to, ši sąvoka aiškintina plačiai (Sprendimo *Drozdovs* 40 punktas).
- 24 BGH atliekamu patikrinimu, pagal kurį negalavimai ir kančios turi būti sukėlę patloginę žalą sveikatai, labai susiaurinamas sąvokos „žala asmeniui“ aiškinimas. Be to, praktikoje dėl tokio sąvokos „žala asmeniui“ aiškinimo susiaurinimo reikšmingai apriojamas asmenų, turinčių teisę į kompensaciją už neturtinę žalą dėl giminaičio žūties per eismo įvykį, ratas.
- 25 Gali būti, kad BGH pateiktas aiškinimas pažeidžia Sąjungos teisę, nes dėl to, kad pagal jį reikšmingai apriojamas asmenų, kuriems mokėtina kompensacija už neturtinę žalą dėl giminaičio žūties per eismo įvykį, ratas, apriojamas praktinis motorinių transporto priemonių direktyvų veiksmingumas. Dėl to *Sofiyski gradski sad* Teisingumo Teismui teikia pirmąjį prejudicinį klausimą.
- 26 Nagrinėdamas privačių asmenų ginčą nacionalinis teismas neprivalo netaikyti Sąjungos direktyvai prieštaraujančios nacionalinės teisės nuostatos (2018 m. rugpjūčio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Smith*, C-122/17, EU:C:2018:631, 49 punktas). Vis dėlto nacionalinis teismas prieš tai privalo nacionalinės teisės nuostatą išaiškinti pagal Sąjungos teisę (ten pat).
- 27 Šiuo atveju gali būti, kad BGH pateiktas aiškinimas yra tik vienas iš galimų Vokietijos teisės aiškinimo būdų. Todėl siekiant priimti teisingą sprendimą šioje byloje svarbu žinoti, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis Bulgarijos teismas gali taikytiną Vokietijos teisę (t. y. kitos valstybės narės teisę) aiškinti taikydamas Sąjungos teisę atitinkančio aiškinimo principą.
- 28 Jei BGH pateiktas Vokietijos teisės aiškinimas, pagal kurį kompensacija už neturtinę žalą dėl artimo giminaičio žūties per eismo įvykį mokėtina tik tuomet, kai buvo sukelta patloginė žala sveikatai, prieštarauja Sąjungos teisei ir Bulgarijos teismas gali Vokietijos teisę aiškinti pagal Sąjungos teisę, *Sofiyski gradski sad* galėtų Vokietijos teisę išaiškinti kitaip nei BGH ir priteisti ieškovėms kompensaciją. Todėl *Sofiyski gradski sad* teikia Teisingumo Teismui pirmąjį ir antrąjį klausimus.

VI. PRAŠYMAS PRIIMTI PREJUDICINĮ SPRENDIMĄ

29 Remdamasis pirmiau išdėstytais argumentais prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas teikia Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

1. Ar sąvokos „žala asmeniui“ aiškinimas, pagal kurį tokia žala, kai vaikas dėl vieno iš tėvų žūties per eismo įvykį patiria dvasinį skausmą ir kančią, yra tik tuomet, kai šis skausmas ir ši kančia sukėlė pataloginę žalą vaiko sveikatai, prieštarauja Direktyvos 84/5/EEB 1 straipsnio 1 daliai?

2. Ar principas, kad nacionalinis teismas nacionalinę teisę turi aiškinti pagal Sąjungos teisę, taikomas tuomet, kai nacionalinis teismas taiko ne savo, o kitos Europos Sąjungos valstybės narės nacionalinę teisę?

<...>